

55%). До того ж, переоснащення українського трубопроводу потребує набагато менше витрат, ніж будівництво нового ідентичного проекту.

Крім цього, з'ясовано, що впровадження нового газопроводу не є доцільним і для самого ЄС, оскільки регіон передбачає скорочення енергоспоживання до 2020 року на 20% за «Стратегією 20-20-20» [1], тому вже через 10 років нова газотранспортна система не зможе приносити таких стрімких прибутків своїм власникам, як за найближчими прогнозами експертів.

Для України як транзитера стрімкий пошук нових шляхів та співробітників призводить до загрози втрати власної ніши у транспортуванні природного газу до ЄС. Якщо Захід відмовиться від послуг України, відбудуться величезні економічні втрати як при будівництві нових шляхів, так і при відмові використання існуючої системи трубопроводів. Тож, на нашу думку, не дивлячись на привабливість нових проектів, все ж залишається економічно вигіднішим як для України, так і для країн ЄС технічне переоснащення вже існуючого сполучення. При цьому, рішення ЄС буде залежати в тому числі і від позиції України, яка зобов'язана продемонструвати надійність та стабільність у співробітництві.

1. Таран С.І. Альтернативні газотранспортні маршрути Європи та Росії: політико-економічні особливості / С.І. Таран // Економічний часопис XXI. – №1–2. – 2011. – С. 9–12.

«ЗЕЛЕНА» ЛОГІСТИКА: ТЕОРІЯ ТА МЕХАНІЗМИ

Мішенін Є.В., д.е.н., проф., **Коблянська І.І.**
Сумський національний аграрний університет

Як свідчить світовий досвід, значні резерви підвищення еколого-економічної ефективності виробництва можуть бути мобілізовані за рахунок використання концептуально нових методів управління, заснованих на принципах логістики: процесного підходу, «ощадливого» виробництва, «точно вчасно» тощо. Відповідно, виникає об'єктивна необхідність у більш детальному дослідженні принципів та механізмів формування «зелених» логістичних систем у виробничому комплексі. У зв'язку з цим важливого значення набуває розроблення теоретико-методичних засад екологічно орієнтованого логістичного управління виробництвом.

Сьогодні логістика виокремилась у самостійну галузь науки з притаманними їй методами та інструментами регулювання виробничих процесів. Концепція логістики передбачає наскрізну оптимізацію матеріальних, фінансових та інформаційних потоків, які мають технологічну, організаційну, економічну та інформаційну єдність, з позицій єдиного цілого,

тобто у межах логістичної системи. При цьому слід вказати на те, що сучасний етап розвитку логістики пов'язаний з пануванням інтегральної її парадигми, згідно з якою прийняття оптимальних рішень у логістиці ґрунтується на оцінці комплексних, а не локальних витрат, які супроводжують матеріальний потік, та втрат від нераціонального використання ресурсів потоку.

З цих позицій, виникає об'єктивна необхідність у формуванні екологічно орієнтованого логістичного управління – управлінської діяльності, яка передбачає врахування екологічних чинників на всіх етапах просторово-часового планування, організації, контролю й регулювання руху матеріальних, інформаційних і фінансових потоків від джерела їх виникнення до кінцевого споживача на основі концепції логістики. Метою екологічно орієнтованого логістичного управління є отримання інтегрального еколого-економічного ефекту як результату оптимізації потокових процесів у виробничій логістичній системі, що забезпечуватиме: скорочення тривалості логістичного циклу; підвищення загальної та екологічної якості продукції (послуг), а також продуктивності використання виробничих ресурсів (зокрема, основного обладнання та устаткування, сировини та матеріалів); скорочення браку та втрат ресурсів під час зберігання та транспортування; своєчасне виконання господарських зобов'язань; зменшення обсягів утворення відходів (викидів, скидів).

Реалізація екологічно орієнтованого логістичного управління потребує більш комплексного підходу щодо визначення об'єктів логістичного управління. Поряд з потоками товарно-матеріальних цінностей – сировини, ресурсів незавершеного виробництва, готової продукції – особливого регулювання потребують: газОВО-енергетичні викиди та стічні води, виробничий брак; вторинні матеріальні ресурси, утворені під час виробництва, відходи виробництва, повернена продукція, а також відходи споживання – тара та ті, які мають комерційну цінність для підприємства-виробника (наприклад, це металеві та дерев'яні вироби, харчові продукти). Це вимагає удосконалення організаційних структур підприємств з метою забезпечення інтеграції та координації традиційних логістичних функцій (постачання, виробництво, збут) та діяльності у сфері природокористування та охорони навколишнього природного середовища. Для управління потоками забруднюючих речовин та відходів (яке повинно бути спрямоване на максимальне використання їх ресурсної цінності та екологічно безпечне видалення неутилізованого залишку, а також нейтралізацію негативного впливу виробничих процесів на компоненти навколишнього природного середовища) у структурі логістичної системи підприємства необхідно виділити екологічну (природоохоронну) підсистему.

Загалом, формування та розвиток механізму екологічно орієнтованого

логістичного управління на підприємстві мають ґрунтуватися на таких базових принципах:

– становлення екологічно орієнтованого логістичного управління як інтегрованої функції управління сукупним матеріальним потоком, який об'єднує всі етапи виробничо-господарської діяльності від постачання сировини до розміщення відходів виробництва і споживання;

– орієнтація на утримання високих конкурентних позицій на ринку за рахунок екологічно відповідальної поведінки;

– інформаційне забезпечення процесів екологічно орієнтованого логістичного управління на основі використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, зокрема, у сфері екологізації виробництва;

– формування ефективної системи екологічно орієнтованого логістичного управління промисловим виробництвом на основі застосування інноваційних методів та інструментів управління (зокрема, елементів системи екологічного менеджменту);

– прийняття оптимальних рішень в управлінні виробничою логістичною системою на основі оцінки екологічних витрат підприємства у складі загальних логістичних витрат;

– забезпечення адаптивності логістичної системи до змінних умов зовнішнього середовища;

– удосконалення корпоративної екологічної культури як передумови забезпечення екологізації логістичного управління промисловими системами.

КЛАСТЕРНА ОРГАНІЗАЦІЯ ПІДПРИЄМСТВ У СФЕРІ ВИКОРИСТАННЯ ТВЕРДИХ ПОБУТОВИХ ВІДХОДІВ У ТЕПЛОЕНЕРГЕТИЦІ

Мішеніна Н.В., к.е.н., доц., **Панченко О.В.**

Сумський державний університет

Динамічний екологічно збалансований розвиток різних галузей національного господарства, зокрема теплоенергетичного комплексу, потребує формування стратегічних напрямів кластерних взаємодій підприємств, організацій та державних управлінських структур.

В даній роботі висунута гіпотеза про доцільність та необхідність застосування теорії регіональних кластерів для формування та розвитку організаційно-економічних умов вирішення проблем використання твердих побутових відходів в теплоенергетиці, оскільки цей технологічний процес пов'язаний з діяльністю підприємств різних галузей.

Під територіально – виробничим комплексом з використання твердих